

ת"פ 9916/07/18 - אנטון שבנוב, גיא ספיישר נגד מדינת ישראל - תביעות נגב

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 9916-07-18 מדינת ישראל נ' שבנוב ואח'

בפני המבקשים
כבוד השופט יואב עטר
1. אנטון שבנוב
ע"י ב"כ עו"ד נועם אליגון
2. גיא ספיישר
ע"י ב"כ עו"ד שמואל ברגר
נגד
המשיבה:
מדינת ישראל - תביעות נגב

החלטה

1. בפני בקשה לתשלום פיצויים והוצאות ההגנה מאוצר המדינה בהתאם לסעיף 80 לחוק העונשין תשל"ז-1977.

2. נגד המבקשים הוגש כתב אישום אשר ייחס להם ביצוע עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות (ע"י שניים או יותר - עבירה לפי סעיף 382(א) לחוק העונשין) והיזק לרכוש במזיד (עבירה לפי סעיף 452 לחוק).

על פי הנטען בכתב האישום, בליל 30.6.2018 עלו המבקשים יחד עם אחות המבקש 1 למונית של המתלונן, וביקשו ממנו להסיעם לכתובת בשכונת נווה זאב בב"ש. על פי הנטען בהגעת המתלונן ליעד, נתגלע וויכוח ביחס למחיר הנסיעה שבמהלכו ירד המבקש 1 מהמונית העליב את המתלונן, וטרק בחוזקה את דלת המונית. בתוך כך, נטען כי המתלונן יצא מהמונית כשבידו מברג, ובמעמד זה תקפו הנאשמים בצוותא את המתלונן, תוך שהמבקש 2 נגח בפניו, ואחר כך חבטו השניים במכות אגרוף בפניו של המתלונן, באופן שבו מעוצמת החבטות נפל המתלונן אל תוך הרכב, ובהיותו שכוב על מושב הנהג המשיכו הנאשמים לחבוט במכות אגרוף בפניו. נטען כי כתוצאה ממעשי המבקשים, נגרמו למתלונן חבלות ובכללן שברים באף, תפיחות רקמות, וחתכים והמתלונן נזקק לטיפול רפואי בבית החולים סורוקה במהלכו אוחו החתכים באמצעות הדבקה. בנוסף נטען כי המבקשים גרמו לנזק למשקפי הראייה של המתלונן בכך ששברו אותן.

השתלשלות ההליך:

3. ביום 14.2.2019 התקיים דיון מענה והמבקשים כפרו בעובדות כתב האישום וטענו להגנה עצמית תוך שנטען כי: "...מאחר והם שהותקפו ע"י המתלונן שאף ניסה לדוקרם באמצעות

מברג...".

נקבעו שתי ישיבות לשמיעת הראיות לתאריכים 26.6.19 (מועד אשר נדחה בהסכמת הצדדים) ובמועד השני ביום 16.7.19 נשמעו עדי התביעה והמתלון. מועד נוסף נקבע ליום 16.6.2020 לסיום שמיעת הראיות, כאשר מועד זה נדחה לאור כניסת ב"כ אחד המבקשים לבידוד. בין לבין, נתבקשו מספר דחיות ע"י ב"כ הצדדים (לאחר שמיעת עדות המתלון) על מנת לאפשר להם להידבר.

4. ביום 22.12.2020 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסכמה לפיה: **"על דעת שני הנאשמים ובהסכמתם הגענו להסכמה עם המאשימה לפיה שני הנאשמים מבקשים לחזור בהם מכפירתם וכתב האישום יבוטל בהסכמה בהתאם להוראות סעיף 94ב' לחסד"פ...".** בהחלטה שניתנה באותו מועד נקבע: **"לאור הסכמת הצדדים, מתיר לנאשמים לחזור בהם מכפירתם ומורה על ביטול כתב האישום מכוח הוראות סעיף 94ב' לחסד"פ...".**

הבקשה דין:

5. ב"כ המבקשים עותרים לפיצויים בגין שתי העילות המנויות בסעיף 80 לחוק העונשין, היעדר יסוד לאשמה להגשת כתב אישום, וקיומן של נסיבות מיוחדות המצדיקות פיצויים (בגין הוצאות הגנה, עוגמת נפש, הפגיעה בשמם הטוב ונזקים נוספים שנגרמו ושלא פורטו).

6. המשיבה התנגדה לבקשה וטענה בתגובתה כי בעת הגשת כתב האישום סברה המאשימה כי ישנן ראיות לכאורה להבטחת אשמתם של המבקשים: **"עובר להגשת כתב האישום אחזה המאשימה בתשתית ראייתית איתנה, אשר הובילה למסקנה, לפיה קיים סיכוי סביר שזו תוביל להרשעתם של המבקשים בדין. בנוסף לא נתקיימו אצל הנאשמים נסיבות מיוחדות שבשלן ראוי לשפות אותם בגין המעצר...".** המשיבה ציינה כי דין בקשתם של המבקשים להידחות בשני ראשי הנזק הנטענים. וכי ביחס לעילה הראשונה, הרי שבמעמד הגשת כתב אישום היתה בידה מסכת ראייתית איתנה להגשת כתב אישום, והודעת המתלון איננה הראיה היחידה עליה נסמכה והיא נתמכה בממצאים שונים כגון חבלות על גופו של המתלון, והעדויות בתיק. בהתייחס לטענת המבקשים להגנה עצמית טענה המשיבה כי במועד הגשת כתב האישום לא מצאה המאשימה כי מתקיים הסייג של ההגנה עצמית. עוד ציינה המשיבה, כי נתנה הסכמתה לביטול כתב האישום וזאת לאחר שמיעת עדות המתלון בביהמ"ש ובעקבות פרטים חדשים שנתגלו אשר לא היו בפניה: **"לאחר עדות המתלון בבית המשפט, ולאור הפרטים החדשים שנתגלו בבית המשפט... אשר יש בהם כדי לעורר קיומו של ספק סביר בדבר חלותו של הסייג להגנה עצמית, בחנה המאשימה את מצב הראיות בשנית וסברה כי יש להורות על ביטול כתב האישום"** וכי ההחלטה לחזור בה מכתב האישום לא לקתה בחוסר סבירות בהתאם להלכה הפסוקה. באשר לעילה השניה, טענה המשיבה כי לא מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות שיפוי המבקשים, והפנתה לע"פ 4492/01 עשור נ' מדינת ישראל שם נקבע כי **"...אין לפסוק פיצוי למי ששהה בתנאי "מעצר בית, ולא מעצר של ממש, היות ומדובר בתנאי שחרור להבדיל מתנאי מעצר כלשון החוק"** וכי עובר לפרשת ההגנה בוטל כתב האישום בהסכמה ומשכך **"לא ניתן עוד לטעון שבעטיה של התנהלות נפסדת מצידה של המשיבה הוחזקו הנאשמים במעצר, של ממש או בבית בפיקוח ערב, מעבר לצורך...".**

עוד טענה המשיבה כי אין מדובר בזיכוי, אלא בביטול כתב האישום בהסכמה, מבלי שניתנה הכרעה פוזיטיבית של בית

המשפט על סמך הראיות בתיק אשר קובעת כי אין המבקשים אשמים במיוחס להם, ומשכך אין מדובר בנסיבות המצדיקות פיצוי.

המסגרת הנורמטיבית

7. סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, קובע שתי עילות בגין רשאי בית המשפט לחייב המאשימה בפיצויים: הראשונה, "שלא היה יסוד לאשמה", השנייה בהתקיים "נסיבות אחרות המצדיקות זאת". להלן לשון החוק:

"80... (א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ה-1982 בסכום שייראה לבית המשפט..."

בע"פ 4466/98 דבש נ מדינת ישראל פ"ד נו(3)73 התייחס כב' השופט חשין, לסוגיה וציין:

"...החוק גודר אותנו בשתי עילות - משפט פלילי 'שלא היה יסוד להאשמה' שבו, ו'נסיבות אחרות המצדיקות זאת'. לא הותרנו לרחף מעל עילות אלו, ולזכות פלוני בשיפוי ובפיצוי אך באשר זוכה במשפטו".

[...]

ביחס לעילה השנייה "נסיבות אחרות" קבע כב' השופט חשין: "לשון אחר, חייב שיימצא דבר-מה נוסף לזיכוי, ולא אך דבר-מה על דרך הסתם, אלא דבר המורה אותנו כי מוצדק לפסוק לנאשם שזוכה שיפוי או פיצוי. נוסף כי הביטוי "נסיבות... המצדיקות זאת" אינו מכון עצמו בהכרח לצדק בטוהרו..."

[...]

קשה יותר לפיצוח היא העילה השנייה לחיובה של המדינה בפיצוי ושיפוי, העילה של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת". עילה זו צעירה מקודמתה. היא נולדה רק בשנת תשל"ה-1974, משנמצא כי העילה הוותיקה יותר - העילה הנבנית על כך ש"לא היה יסוד להאשמה" - צרה בתחומי התפרשותה, וכי אין די בה כדי להיות לעזר לנאשמים אשר מלכתחילה אפשר היה יסוד להאשמתם,

אך בשל נסיבות וטעמים אחרים יש הצדק לפצותם ולשפוטם. עילה זו של "נסיבות... המצדיקות" שיפוי ופיצוי, עילה היא ללא גבולות וסייגים. אין לה לא גוף ולא דמות הגוף, ושואבת היא כח ואון במישרין ממעין הצדק. הצדק הוא האמור להורות לבית המשפט הדרך, כמובן תוך הבנה שזיכויו של נאשם באשר הוא אין בו כדי לזכות בפיצוי [...] ההלכה נתנה דעתה גם לשאלה אם נגרמו לנאשם שזוכה עיוות דין או נזק משמעותי בשל ההליך; כך, למשל, מקום שהוכח כי הנאשם נפל קורבן לעלילת-שווא שהטעתה את רשויות התביעה (ע"פ 52/89 מדינת ישראל נ' סבאח [15], בעמ' 658-659)...".

(ההדגשות שלי י.ע.)

ע"פ 2366/03 עסאף (בן אליאס) נ מדינת ישראל, פד"י נט(3) 597 (2004) נקבע כי אין המדובר בזכות אוטומטית לפיצוי הנולדת בכל עת בה מזוכה נאשם:

"הזכות שנקבעה בסעיף 80 לחוק העונשין, אינה זכות מוחלטת. שלא כמו במשפט האזרחי, הזכאות לתשלום הוצאות משפט ופיצוי של נאשם שיצא זכאי בדינו אינה אוטומטית [...] שיקולים שונים עשויים להוביל לכך כי זכותו של נאשם לפיצוי מכח סעיף 80 תצטמצם. לעיתים כה רב יהיה משקלם של שיקולים "נוגדי פיצוי" אלה, עד כי הזכות לפיצוי ותשלום הוצאות תיסוג ותדחה מפניהם. אף המחוקק היה ער לקיומם של שיקולים ואינטרסים מסוג זה, ועל כן העניק לבית המשפט שיקול דעת רחב בשאלת זכאותו של נאשם לפיצוי, וטבע את הביטוי "רשאי" לצוות.

ביטוי נוסף לכך, ניתן למצוא בסעיף 80 (ב) הקובע כי שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות סכומי מקסימום לפיצוי שינתן מכוחו של הסעיף. נציין, כי בסמכות זו אכן נעשה שימוש (ראו תקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב 1982, ללמדנו כי אף שיקולים תקציביים עשויים להשפיע על היקפה של הזכות הקבועה בסעיף 80. שיקול נוסף אשר עשוי להגביל את הזכאות לפיצוי ותשלום הוצאות מכח סעיף 80, הוא הרצון שלא לרפות את ידיה של התביעה, בשל האינטרס הציבורי בהעמדה לדין ואכיפת שלטון החוק, אינטרס המהווה תנאי הכרחי לקיומה של חברה מתוקנת... (ע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל)... (ההדגשות אינן במקור)

דין והכרעה

השאלה הצריכה עיון היא האם בעניינם של המבקשים מתקיימת אחת מהעילות הקבועות בחוק מכוחן רשאי בית המשפט לחייב המשיבה בפיצויים לטובת המבקשים?

העילה הראשונה "אין יסוד לאשמה"

8. החלופה הראשונה, עניינה בכך שמלכתחילה לא נמצאו ראיות בתיק החקירה, עד כדי כך שתובע

סביר לא היה מגיש כתב אישום על יסוד אותן ראיות.

בעפ"ג 6737-04-21 מדינת ישראל נ' מאזן אל געאר (24.10.2021), עמד בית המשפט המחוזי בבאר שבע על הרלוונטיות, לעניין זה של קביעה או הסכמה לקיומן של ראיות לכאורה במסגרת הליכי המעצר:

"....לאחר ששמענו את הצדדים ועיינו ביהמ"ש קמא, נחה דעתנו כי דין הערעור להתקבל. לעניין זה ניתן היה להסתפק בקביעת ביהמ"ש עצמו, אשר בהחלטתו פסק, בין היתר, כי ניתן להבין את הסכמת הסנגור, בשלב המעצר עד תום ההליכים, לקיומן של ראיות לכאורה, שכן 'הסכמה זו לא היתה משוללת יסוד בשלב הדיוני בו ניתנה'. משכך, כתב האישום הוגש, גם לפי ביהמ"ש קמא, על בסיס שאיננו משולל יסוד. כך חשב המותב שהמליץ לסנגור להסכים לקיומן של ראיות לכאורה; כך חשב הסנגור; וכך חשב גם ביהמ"ש קמא עצמו [...]. אולם, יש לקבוע, גם באופן פוזיטיבי, כי לא היה מקום לפסוק פיצויים לטובת המשיב; וכי כתב האישום הוגש לאחר שקידה ראויה ועל בסיסן של ראיות, שלו ביהמ"ש היה נותן בהן אמון - היה מביא להרשעת המשיב". עוד הוסיף בית המשפט המחוזי ועמד על כך שיש ליתן משקל לכלל לפיו ניתן להרשיע על סמך עדות יחידה לאחר שזו נצרפת במבחן החקירה הנגדית כבסיס לקביעה פוזיטיבית של קיומן של ראיות לכאורה וכפועל יוצא מכך כי תובע סביר היה מגיש את כתב האישום.

בערכאה הראשונה, בעניין פס"ד מאזן, בית המשפט השלום נעתר באופן חלקי לבקשת המבקש לחייב המשיבה בתשלום הוצאות הגנה, ופיצוי לפי סעיף 80 לחוק, על יסוד העילה הראשונה, שם זוכה הנאשם מחמת הספק. ואילו בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור בקובעו: "....לאור כל האמור, ולאחר שמצאנו כי כל תובע סביר וזהיר היה מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום במקרה שבפנינו; כי הראיות שהצטברו במהלך החקירה היה בהן כדי לבסס סיכוי סביר להרשעה; ואף כי לא היו שיקולי צדק מיוחדים שהצדיקו את החיוב בפיצוי [...]. אנו מקבלים את הערעור ומבטלים את חיוב המדינה בפיצוי המשיב....".

ביחס להגשת כתב אישום על בסיס עדות מתלונן, כעדות יחידה ציין בית המשפט המחוזי בעניין מאזן: "...מידי יום מוגשים לבתי המשפט כתבי אישום המתבססים על עדויות של מתלוננים [...]. וכעניין שבשגרה בתי המשפט בוחנים עדויות סותרות וקובעים לאיזו מהעדויות יש להאמין. לעיתים יש חיזוקים אובייקטיביים לעדויות המתלוננים (למשל בדמות ראיות פורנזיות); לעיתים יש חיזוקים בדמות עדויות נוספות, של עדים אחרים שנכחו באירוע, כמו במקרה שבפנינו; לעיתים יש חיזוקים בדמות עדויות של עדים שלא היו נוכחים באירוע אך יש בדבריהם כדי להצביע על כך שעדות המתלונן עדות אמת היא [...]. ולעיתים ניתן למצוא חיזוק, או אף סיוע, בשקרי הנאשמים. אם יש בכל האמור כדי לבסס הרשעה אפשרית, בוודאי שהיה מקום, לאור חומר הראיות, גם אם איננו המיטבי או האולטמטיבי, כדי להצדיק הגשת כתב אישום....".

ומן הכלל אל הפרט

9. כאמור, כתב האישום הוגש ביום 4.7.2018 בד בבד עם בקשה למעצרו של המבקשים עד לסיום ההליכים. סבורני כי משחומר החקירה הגולמי אינו מונח בפני בית המשפט, ומשההליך לא נשמע עד תומו ולא נפרסו בפני בית המשפט מלוא הראיות, הרי שעל פני הדברים, יש קושי לקבוע

אך על בסיס החומר שנפרס במסגרת ההליך דנן (בהינתן שמדובר רק בחלק מהראיות) את הקביעות הנדרשות. לעניין זה יצוין, כי על מנת שניתן יהא לקבוע אם תובע סביר היה מגיש או לא היה מגיש את כתב האישום, יש צורך בחשיפה למלוא התשתית הראייתית שהייתה מונחת בפניו ואשר העיון בההובילו להגיש את כתב האישום. הליך זה לא נשמע עד תומו, נשמעו רק חלק מהעדויות ופרשת התביעה לא הסתיימה, עת הגיעו הצדדים לאותה הסכמה לביטול כתב האישום. הודעת המתלונן אשר מטבע הדברים היוותה נדבך מרכזי בשיקולי התובע להגיש את כתב האישום, כלל לא הוגשה. לא הוגשו גם הודעות הנאשמים (ואלו גם לא העידו). כל שהוגש הוא דו"ח פעולה שנערך על ידי שוטר שהגיע לזירה, תיעד את גרסתו הראשונית של המתלונן, ציין כי זה היה נסער והיה קשה לתקשר עימו, וציין כי המדובר בגרסה ראשונית שאינה ממצה: **"...מסרתי למודיע שחשוב מאוד לאחר הטיפול הרפואי [...] יגיע לתחנה להגשת תלונה מסודרת מול חוקר. לא היה ניתן לגבות ממנו עדות בשטח מכיוון שהיה נסער ובוכה..."**. עוד הוגשו דוחות העימותים שנערכו בין שני הנאשמים למתלונן, מהם ניתן ללמוד כי הנאשמים טענו להגנה עצמית אך המתלונן עמד על גרסתו כי הותקף וכי לא ניסה לדקור אותם עם המברג שהיה בידו וכי לא ביצע כל אקט מאיים עם המברג אלא החזיקו בשל חששו מפניהם. עוד הוגשו פרוטוקול דיון מעצר הימים שם הועלתה הטענה להגנה עצמית, שרטוט המברג ומשקפיו השבורים של המתלונן.

10. כבעניין מאזן שהובא לעיל, מקום בו בית המשפט המחוזי עמד בהרחבה על משמעות התשתית הראייתית הלכאורית כפי שנקבעה בהליכי המעצר, סבורני כי יש מקום גם כאן להידרש לעניין זה. עיון בהחלטת כב' השופטת הבכירה ש.שטרית, מיום 10.7.18 בתיק מ"ת 9893-07-18 מלמד כי כב' השופטת שטרית לא סברה שאין ראיות לכאורה, שעה שנדרשה לטענות ב"כ המבקשים כנגד התשתית הראייתית וציינה: **"...אשר לראיות לכאורה, כאמור ב"כ המשיבים לא חלקו על קיומן של ראיות לכאורה, אלה ניבטות מחומר החקירה, אם כי יש ממש בהסתייגותם בכל הנוגע להתנהלות המתלונן כגורם משמעותי שהוביל להשתלשלות האירוע [...]** יחד עם הדברים האמורים, לא ניתן להתעלם ממעשי המשיבים אשר דווקא משום היותם אנשים נורמטיביים וחיוניים כפי שניתן היה להתרשם במהלך הדיון, מצופה היה כי ימצאו פתרון אחר בהתנהלותם מול המתלונן. לאחר בחינת מעשי המשיבים ולאחר שעמדתי על חלקו של המתלונן שהינו משמעותי...".

11. מקום בו לא ניתנה הכרעת דין, לא נשמעו כל העדויות ולא הוגשו כמוצגים המסמכים המהותיים שעמדו בפני התובע בעת הכנת כתב האישום, יש קושי לקבוע כי תובע סביר לא היה מגיש כתב אישום רק בשל כך שהועלתה טענה להגנה עצמית. על מנת לקבוע חלותו של הסייג של הגנה עצמית יש לבחון האם אותה תקיפה, (שאינה במחלוקת) אכן חוסה תחת הסייג של הגנה עצמית שכן על בית המשפט להידרש לשאלה האם מהראיות לכאורה אכן עלה כי מדובר במוצא יחיד, האם הייתה לנאשמים האפשרות להתרחק ולנתק מגע וכו'... התשתית הראייתית המונחת בפני בית משפט זה חלקית ביותר, וברי כי אינה זהה לתשתית הלכאורית שעמדה בפני התובע בעת הגשת כתב האישום ולו נוכח היעדר הודעות המתלונן, הנאשמים, והעדה הנוספת. משמנגד, קיימת קביעה שיפוטית של מותב אחר של בית משפט זה לפיה בעת הגשת כתב האישום היו קיימות ראיות לכאורה

כנגד המבקשים הרי שסבורני כי עתירת המבקשים אינה יכולה לחסות תחת העילה של "אין יסוד לאשמה", בעת הגשת כתב האישום ותחת הטענה כי תובע סביר לא היה מגיש את כתב האישום.

העילה השנייה - "נסיבות מיוחדות"

12. החלופה השנייה נוגעת לנסיבות מיוחדות המצדיקות פיצוי. מדובר במושג מעורפל, המבוסס על יסודות הצדק והתלוי במספר שיקולים ביניהם: מוחלטות הזיכוי, מידת הנזק, מידת העוול שנגרם לנאשם, עינוי הדין, התנהגות הנאשם, התרשלות מטעם המאשימה בניהול ההליכים, שיקולי צדק, וכו'...

13. ב"כ המבקשים טענו כי מחדלה של המשיבה בא לידי ביטוי בדבקותה בניהול ההליך חרף טענת ההגנה תוך שטענו כי: "...בניהול הליך ארוך ומייגע זה, כרוכים מלבד הוצאות ממוניות גם ואולי גם בעיקר עוגמת נפש רבה. המדובר במבקשים צעירים נורמטיביים נעדרי עבר פלילי אשר זעקו לחפותם מן הרגע הראשון, הפנו לשווא לראיות מזכות ואף על זאת הועמדו לדין, ניהלו משפט ארוך במהלכו התערערה שגרת חייהם, נפגע שמם הטוב, והם שהו ימים ארוכים במעצר ולאחר מכן במעצר בית..."

ב"כ המבקשים הפנו לע"פ 7826/96 יוסף רייש נ' מדינת ישראל, (פד נא(1) 481, (1997)) וטענו כי בהתאם לפסק הדין מתקיימות בעניינם של המבקשים נסיבות מיוחדות, המצדיקות הוריה כי אוצר המדינה ישפה את המבקשים בגין הוצאות הגנתם והנזקים שנגרמו להם.

ב"כ המבקשים ציינו בבקשתם כי המבקשים שהו במעצר בין התאריכים 1.7.18 ועד 10.7.18 ויש ליתן לכך משקל.

14. בפס"ד רייש, נקבע כי אין מדובר ברשימה סגורה וישנם שיקולים שונים ומגוונים אשר יש להביאם בחשבון, לצורך קביעת הצורך בחיוב המדינה בתשלום פיצויים: "...האם החקירה נפתחה והאישום הוגש בתום לב, או שמא הנאשם נפל קרבן לעלילת שווא או לשיקולים זרים; האם החקירה נוהלה באופן ראוי, כגון, האם טענת אליבי של הנאשם נבדקה כנדרש והאם נערכה חקירה לעדים שנדרש לחקור אותם; האם התביעה נוהלה באופן שהכביד על הנאשם ללא הצדקה, וכתוצאה נגרמו לו הוצאות יתירות או מעצרו התמשך מעבר לנדרש; האם המשפט התארך יתר על המידה, ללא הצדקה, בעוד הנאשם נתון במעצר, ובלי שניתן לייחס את התארכות המשפט לנאשם עצמו; האם הנאשם ניסה לשבש את מהלך החקירה או המשפט; האם התברר בדיעבד, ואף שמלכתחילה היה יסוד לאשמה, כי לא היה מקום להגיש את כתב האישום, בשל שיקולים מיוחדים הנוגעים לנאשם, לעניין הציבורי או לנסיבות אחרות; האם בית המשפט זיכה את הנאשם מחמת הספק, בשל העדר ראיות מספיקות או בשל פגם דיוני בניהול המשפט, או שבית המשפט קבע בצורה פסקנית כי הנאשם לא ביצע עבירה..."

עוד נקבע כי "... בית-המשפט הוא שצריך לאזן בין השיקולים השונים שיש להם תחולה בנסיבות

המקרה, במגמה להגיע לתוצאה צודקת מבחינת הצורך לפצות הנאשם שיצא זכאי בדין, תוך התחשבות במגבלות של המשאבים העומדים לצורך זה, באילוצים שבהם פועלות הרשויות המופקדות על אכיפת החוק והתפקוד הראוי של בית-המשפט."

כב' השופט גולדברג, בדעת רוב, קבע כי: "...ה. (1) בנסיבות העניין, משפטו של המערער התנהל באופן תקין, ואף כי התמשך זמן רב, אין לומר כי התמשך מעבר לראוי בנסיבות המקרה. בית-המשפט נמנע מלקבוע באופן החלטי כי המערער לא ביצע את העבירה,, או כי עד התביעה המרכזי העליל עליו, על-כן אין הצדקה לתשלום הוצאות או פיצוי למערער..."

15.ומן הכלל אל הפרט, לאחר עיון בטענות ב"כ הצדדים, סבורני כי לא מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות חיוב המשיבה בפיצויים מכוח עילה זו ואפרט;

כאמור לעיל, לא הוכח כי בעת הגשת כתב האישום הייתה כל כוונת זדון או רשלנות מצד המאשימה, או (כפי שצוין לעיל) כי תובע סביר לא היה מגיש מלכתחילה את כתב האישום.

למעשה, המבקשים גם לא זוכו, שכן בהתאם להסכמת הצדדים לאחר שמיעת חלק מפרשת התביעה, הודיעו שני הצדדים על הסכמתם כי המבקשים יחזרו בהם מכפירתם, וכי לאחר שאלו יחזרו בהם מכפירתם כתב האישום יבוטל בהסכמה מכוח הוראות סעיף 94(ב) לחסד"פ. הסכמת הצדדים מבדלת את עניינים של הנאשמים מחזרה מאישום לפי סעיף 94(א) לחסד"פ או אז, בהינתן השלב הדיוני אליו הגיע ההליך היה הדבר מהווה זיכוי.

16.ברי, כי אין בביטול כתב האישום בהסכמה, בשונה מזיכוי, לכשעצמו בכדי לשלול את האפשרות להורות על פיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין, ואולם מקום בו בית המשפט נדרש לעילה אשר הפסיקה הגדירה כמבוססת על שיקוי צדק, הרי שראוי שבית המשפט ידרש להתנהלות המאשימה במהלך ההליך, לרבות אותה הסכמה של המאשימה לבטל את האישום במהלך פרשת התביעה.

17.לטענת המשיבה, הסכימה לביטול כתב האישום בעקבות טענות ועובדות שעלו במסגרת הליך ההוכחות אשר לא ניתן היה לצפותם מראש (ואשר עלו כפועל יוצא מעדות המתלונן בבית המשפט לאחר שזו נצרפה במבחן החקירה הנגדית).

סבורני, כי מקום בו בפרשת רייש ציין בית המשפט העליון: "...שיקול נוסף אשר עשוי להגביל את הזכאות לפיצוי ותשלום הוצאות מכח סעיף 80, הוא הרצון שלא לרפות את ידיה של התביעה, בשל האינטרס הציבורי בהעמדה לדין ואכיפת שלטון החוק, אינטרס המהווה תנאי הכרחי לקיומה של חברה מתוקנת...", הרי ששיקול מרכזי בבחינת הבקשה לפיצוי תחת עילה זו נעוץ בהתנהלות המאשימה. מקום בו המאשימה לא ניהלה בדבקות את ההליך עד תומו, תוך התעלמות מההתפתחויות בהליך, לרבות תהיות שעלו במהלך עדות המתלונן או פרכות שעלו במהלך עדות המתלונן, אלא, להיפך, לאחר עדות המתלונן, למעשה בחנה את התיק פעם נוספת והגיעה להסכמה כי כתב האישום יבוטל, הרי שמדובר בהתנהלות ראויה, המצופה מגוף הנכון לבקר את פעולותיו ולבצע בחינה מתמדת של הרלוונטיות של שיקוליו בהתאם להתפתחויות בהליך

המשפטי.

יש לשבח ולעודד התנהלות של המאשימה הכוללת בחינה מתמדת של התשתית הראייתית לאחר שזו נצרפת במבחני החקירה הנגדית ויש לשבח ולעודד נכונות של המאשימה לחזור בה מאישומים מקום בו לאחר סיום עדותם של עדים בבית המשפט, אכן התרשמה המאשימה כי חל שינוי במערך הראיות ביחס למערך הראיות הלכאורי שעמד בפניה בעת הגשת כתב האישום. דווקא השיקול שפורט לעיל מפס"ד רייש משליך על הרצון שלא לרפות ידי המאשימה מלקיים ביקורת נמשכת על עמדותיה בהליכים השונים, בהתאם להתפתחויות בהליכים השונים עד כדי נכונות לחזור בה מאישומים או לבטלם כבר במהלך פרשת התביעה, במקרים המתאימים, מבלי לגרור את הנאשמים השונים, באי כוחם ובית המשפט, להליכים מייגעים עד תומם אך בשל חשש לחזור בה מהאישום במקרים בהם גישה ביקורתית במהלך ניהול ההליך מצדיקים זאת.

18. בעניינו הדברים יפים מקל וחומר, משלאחר עדות המתלונן, כמפורט בפרוטוקולים השונים, למעשה נתבקשו דחיות על מנת לאפשר לצדדים להידבר ולמעשה ניתן ללמוד מהשילוב של ההסכמות לדחיית הדיון עם ההסכמה על ביטול האישום בהמשך, על נכונות המאשימה להקשיב בנפש חפצה לטענות הסנגורים ועל נכונות המאשימה לבחון בנפש חפצה את הטענות שהועלו בפניה על ידי הסנגורים.

מטבע הדברים, כל הליך משפטי, המתנהל כנגד אדם שבסופו של יום לא הוכחה אשמתו או נתקבלו טענותיו, מסב לאותו נאשם לא רק עוגמת נפש רבה ולא רק סבל (ולעיתים אף סבל קשה במיוחד ככל שמדובר במעצר של ממש וכיוצ"ב) ובפגיעה כזו או אחרת בשמו הטוב (לעיתים עד כדי הוקעתו בתקשורת), ואולם, זה כשלעצמו אינו מקים את אותה עילה הנשענת על שיקולי הצדק, ובמקרה דנן, מקום בו המאשימה פעלה למזער את אותה הפגיעה ואת אותו הנזק שעה שהסכימה לבטל את כתב האישום לאחר שבחנה עצמה מחדש לאחר עדות המתלונן, בעיצומה של פרשת התביעה, ונמנעה מלנהל את ההליך עד תומו, סבורני כי עניינם של המבקשים אינו חוסה גם תחת עילה זו.

סיכום

19. לאור כל האמור, משלא ניתן לקבוע כי תובע סביר לא היה מגיש את כתב האישום על סמך חומר החקירה שעמד בפניו, ומשהמשיבה הייתה קשובה לטענות שהעלו המבקשים, עד כדי נכונות לבחון עמדתה במהלך ההליך ולהסכים לביטול האישום עוד טרם נסתיימה פרשת התביעה על בסיס ההתרשמות של ב"כ הצדדים מעדות המתלונן סבורני כי לא נתגבשו הנסיבות המצדיקות הוריי על פיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין.

לאור האמור, הבקשה נדחית.

ניתנה 3 פברואר 2022, בהעדר הצדדים.

